

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1581
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/35
Karar Numarası : 2023/1047
Başvuran : F. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü
Muhatap Adres : Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampüsü 26470
Tepebaşı/ESKİŞEHİR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Diğer öğrenciler ders materyallerinden ücretsiz olarak yararlanırken ceza infaz kurumunda bulunan öğrencilerin bu olanaktan yararlandırılmamasının ayrımcılık yasağını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, Sincan 2 No.lu F Tipi Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak bulunduğunu, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Medya ve İletişim Bölümü ön lisans programına kayıt yaptırdığını, bulunduğu ceza infaz kurumu tarafından Üniversitenin internet sitesinde bulunan ders materyallerine erişiminin engellendiğini, ayrıca bunların bilgisayar çıktılarının da kendisine ücretsiz olarak verilmediğini, Fakülte Dekanlığına yaptığı ders kitaplarının tarafına ücretsiz olarak verilmesi talebinin reddedildiğini, aynı talebini dilekçe ile Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne ilettiğini ancak bu talebinin de reddedildiğini, Üniversiteye kendisiyle aynı tutarda öğrenim harcı ödeyen ve ceza infaz kurumunda tutuklu bulunmayan öğrencilerin ders materyallerinden ücretsiz olarak yararlanabildiğini, ancak ceza infaz kurumunda bulunan öğrencilerin bu olanaktan yararlandırılmadığını, hükümlü veya tutuklu öğrencilerin ders materyallerine erişmek için fotokopi ücreti ödemek zorunda kaldıklarını, Kurumun bu uygulamasına ilişkin Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğine yaptığı şikâyetin reddedildiğini, ret kararının Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesi kararı ile kesinleştiğini, Üniversite Rektörlüğüne yaptığı öğrenim harç ücretinin öğretim materyal ücreti kısmına ait tutarın tarafına iade edilmesi talebinin kabul görmediğini, ceza infaz kurumunda bulunmayan öğrenciler ders materyallerinden ücretsiz olarak yararlanabilirken ceza infaz kurumunda bulunan öğrencilerin bu olanaktan yararlandırılmamasının ayrımcılık yasağını ve eşitlik ilkesini ihlal ettiğini iddia etmekte, tutuklu/hükümlülerden öğrenci harcı alınmamasını ve ödemiş olduğu öğrenim harcından öğretim materyal ücreti kalemine ait tutarın kendisine iade edilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarih ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."

4. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... (g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" ... "(i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"

5. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

6. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

7. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru, diğer öğrenciler ders materyallerinden ücretsiz olarak yararlanırken ceza infaz kurumunda bulunan öğrencilerin bu olanaktan yararlandırılmamasının ayrımcılık yasağını ihlal ettiği iddiasıyla ilişkindir.

12. 6701 sayılı Kanun'da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller, Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

13. Başvuranın talepleri yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın tutuklu ve hükümlülerin ders materyallerinden yararlanmak için ücret ödemek zorunda kalmasının ayrımcılık oluşturduğu iddiasının 6701 sayılı Kanun'da yer alan ayrımcılık temellerinden birine dayandırılmaması ve yapılan inceleme ve araştırmada Kanun'da belirtilen herhangi bir ayrımcılık temelini tespit edilememesi sebebiyle

başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

06/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alısan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye